

ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

Learning Leadership of School Principal Under Surin Primary Educational Service Area Office 1

พนิตนาฏ แก้วมูล¹ ดร.ประภาพร บุญปลอด² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงเดช สอนใจ³

Panitnard Kaewmoon¹ Dr.Praphaporn Boonplod² Asst. Prof. Dr.Songdet Sonjai³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ปีการศึกษา 2565 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.80 – 1.00 ค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha coefficient) เท่ากับ 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สถิติทดสอบเอฟ (F – test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย จะทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD.

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก
2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขนาดสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สูงกว่าค่าเฉลี่ยในโรงเรียนขนาดเล็ก และภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ABSTRACT

The objectives of this research were: 1) to study current conditions of school administrators' learning leadership. 2) to compare school administrators' learning leadership by size of school under the Surin Primary Educational Service Area Office 1 in academic year 2022. There were 330 school administrators and heads of academic administrator. The research tool was a questionnaire checklist with an Index of Concordance (IOC)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการเรียนรู้

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

¹Master of Education Program in Educational Administration Surin Rajabhat University

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

^{2,3}Lecturer Master of Master of Education Program in Educational Administration Surin Rajabhat University

*ผู้ติดต่อ, อีเมลล์: พนิตนาฏ แก้วมูล, Panitnard.fang@gmail.com

รับเมื่อ 15 มีนาคม 2566 แก้ไข 22 พฤษภาคม 2566 ตอรับ 25 พฤษภาคม 2566

between 0.80 to 1.00 and a confidence value of (Cronbach's Alpha coefficient) 0.98. Statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation. In addition, F - test, One - Way ANOVA, and Fisher's Least Significant Difference (LSD) were applied for a hypothesis testing.

The findings indicated that:

1. The overall appropriateness of components of school administrators' learning leadership is overall and in every aspect, the average was at a high level.

2. According to a comparison of school administrators' learning leadership by size of school, the study revealed that there is a significant difference of school administrators' learning leadership at .05 of statistical level. The average learning leadership of administrators in large schools and extra - large schools is significantly higher than administrators in small-sized schools and the average administrators' learning leadership of administrators in medium - sized schools is significantly higher than administrators in small - sized schools at .05.

Keywords: Learning Leadership

บทคัดย่อ

นโยบายประเทศไทย 4.0 มุ่งเน้นการพัฒนาวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และการวิจัย การศึกษาในประเทศไทยให้ความสำคัญอย่างมากต่อการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และยังเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาถือเป็นหนึ่งในนโยบายที่สำคัญที่สุด โดยรัฐบาลเห็นว่าการศึกษาเป็นการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ เพื่อเป็นพลังแห่งอนาคตที่สำคัญของชาติ และเป็นรากฐานของการสร้างสังคมที่มีคุณภาพและคุณธรรม โดยเชื่อว่าการศึกษาศาสนาสามารถสร้างสังคมที่แข็งแกร่ง ด้วยคุณธรรม และจริยธรรม หน่วยงานต่าง ๆ ภาครัฐ และภาคเอกชนได้ร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพคนไทยด้วยการให้การศึกษาศึกษาจะมีบทบาทสำคัญในการผลิต และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะการทำงานที่สูง สอดคล้องกับรูปแบบเศรษฐกิจของประเทศ การพัฒนาการศึกษาและการพัฒนาองค์ความรู้ของบุคลากรในองค์กร เป็นปัจจัยในการเสริมสร้างศักยภาพ และการพัฒนาองค์กรในการแข่งขันกับนานาชาติ ซึ่งในยุคนี้เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว และองค์กรต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้บุคลากรต้องมีการเรียนรู้ ปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ องค์กรในขนาดจึงจำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ รอบรู้ สามารถวิเคราะห์ ประยุกต์ใช้ความรู้ให้ตรงกับสภาพปัจจุบันได้

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีภาวะผู้นำการเรียนรู้ โดยกนกอร สมปราษฎย์ (2560, หน้า 51 - 66) ได้เสนอแนะให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำที่เน้นการเรียนรู้เป็นสำคัญ (Learning - Center leadership) และภาวะผู้นำการเรียนรู้ (Learning leadership) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างการออกแบบ และการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ทรงพลัง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และนวัตกรรม ใช้การเชื่อมต่อแทรกซึมและกระจาย การจัดทำกิจกรรม การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีหลายระดับของระบบการศึกษาเรียนรู้ ซึ่งเป็นไปทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยมีการกระจายภาวะผู้นำไปยังสมาชิกในชุมชน ผู้นำต้องออกแบบการเรียนรู้ในลักษณะย้อนกลับ (Backward mapping) เพื่อให้เกิดการขยายศักยภาพการเรียนรู้ของสมาชิกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ผู้นำในอนาคตจะต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ใหม่ เพื่อคงความมีทักษะความรู้ที่จำเป็นในยุคปัจจุบันอยู่เสมอ ผู้นำจำเป็นต้องมีทักษะความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ การสร้างความรู้อย่างต่อเนื่อง สร้างสรรค์สภาพแวดล้อมอันทรงพลังที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และนวัตกรรม มีทักษะการสื่อสารและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การทำงานและการเรียนรู้เป็นทีม การบริหารจัดการ ความขัดแย้ง และการใช้เทคนิคเจรจาต่อรอง การนำเอาเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารและการจัดการเรียนรู้

และยังสามารถบูรณาการความรู้ โดยคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับบริบท ภาวะผู้นำการเรียนรู้ มีความจำเป็น สำหรับผู้บริหารในปัจจุบัน สถานศึกษาและชุมชนเป็นแหล่งรวมวัฒนธรรม และการสร้างบุคคลเพื่อให้บริการ เปลี่ยนแปลงในปัจจุบันและอนาคต (ธีระ รุญเจริญ, 2557, หน้า 61)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ได้ดำเนินการตามนโยบายการศึกษา ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพ การปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ต่อการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลกปัจจุบันที่รวดเร็วทั้งด้าน เศรษฐกิจการเมือง สังคมและเทคโนโลยี โดยการเปลี่ยนแปลงของสังคมเหล่านี้ ส่งผลต่อการจัดการศึกษาดังที่กล่าว มาแล้วข้างต้น ผลกระทบทั้งหลาย เป็นสิ่งที่ท้าทายให้ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องเตรียมความพร้อม และเตรียมรับมือกับ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จึงได้เสริมสร้างภาวะผู้นำการเรียนรู้ ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 291 โรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องเป็นผู้ที่มีภาวะ ผู้นำการเรียนรู้ เพื่อจะนำและสร้างความร่วมมือกับบุคลากรในสถานศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้สถานศึกษาเกิดองค์การ แห่งการเรียนรู้ เพื่อให้ตระหนักถึงภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร สถานศึกษาและครูที่ปฏิบัติงานร่วมกัน และสามารถนำไปประกอบการพัฒนาสถานศึกษาตลอดจนการพัฒนาตนเอง ให้เป็นผู้บริหารที่มีคุณภาพ ทำให้การบริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาค้นคว้าในเรื่อง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

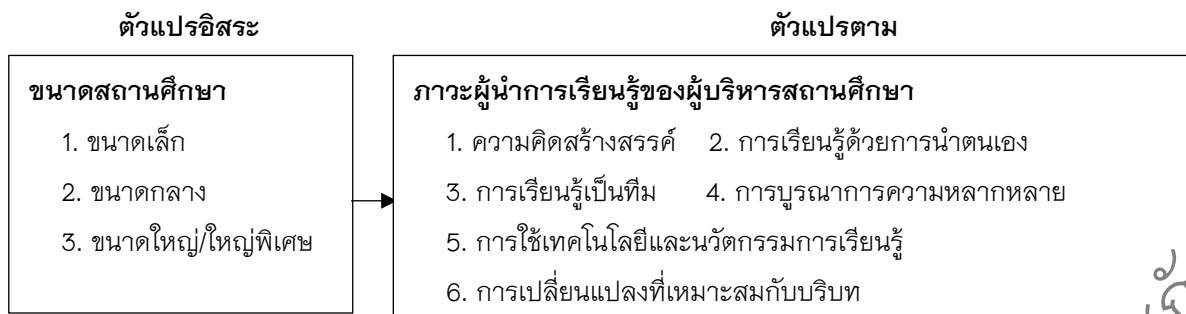
คำถามการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับใด
2. ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ตามขนาดสถานศึกษา มีความแตกต่างกันหรือไม่

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 291 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยสุ่ม กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูป เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, p. 608) จากประชากร 291 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 165 โรงเรียน แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ซึ่งประกอบด้วย 1) โรงเรียนขนาดเล็ก ได้กลุ่มตัวอย่าง 72 โรงเรียน 2) โรงเรียนขนาดกลาง ได้กลุ่มตัวอย่าง 90 โรงเรียน 3) โรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ ได้กลุ่มตัวอย่าง 3 โรงเรียน สุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลากรายชื่อโรงเรียนแต่ละขนาดเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดผู้ให้ข้อมูลของโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) โรงเรียนละ 2 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ 1 คน จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร 165 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ 165 คน รวมทั้งสิ้น 330 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 และได้นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ทำการหาค่า IOC ได้ 0.80 - 1.00 และนำแบบสอบถามไปทำทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นหาค่าความเชื่อมั่น (Cronbach's Alpha coefficient) ได้ค่า 0.98 โดยแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจะมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้ 1) ความคิดสร้างสรรค์ 2) การเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง 3) การเรียนรู้เป็นทีม 4) การบูรณาการความหลากหลาย 5) การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ 6) การเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับบริบท ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งกำหนดเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจาก คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อนำไปขอความร่วมมือจาก ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปยังสถานศึกษาต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังสถานศึกษา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม จำนวน 330 ชุด
3. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามออนไลน์ โดยผ่านระบบรับส่งหนังสือราชการอิเล็กทรอนิกส์ และ QR CODE โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวนทั้งสิ้น 330 ชุด คิดเป็น ร้อยละ 100
4. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ภายหลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 1.1 ร้อยละ (Percentage)
 - 1.2 ค่าเฉลี่ย (\bar{x})
 - 1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' Alpha – Coefficient)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
 - 3.2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การทดสอบเอฟ (F – test) แบบการวิเคราะห์แปรปรวนทางเดียว One – way ANOVA กรณีที่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธี LSD.

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม ด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ ด้านการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับบริบท ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และด้านการบูรณาการความหลากหลาย ตามลำดับ
2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามขนาดสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีการของ LSD. พบว่า ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สูงกว่าค่าเฉลี่ยในโรงเรียนขนาดเล็ก และภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เมื่อพิจารณาเป็นภาพรวมและรายด้านทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 เห็นถึงความสำคัญเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งภาวะผู้นำการเรียนรู้มีความจำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ในยุคปัจจุบันการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จผู้บริหารจำเป็นต้องมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีความรู้ ความสามารถ มีความคิดสร้างสรรค์ มีการพัฒนาตนเอง เรียนรู้การทำงานเป็นทีม การสร้างเครือข่ายการความสัมพันธ์กับบุคลากรในทีม นำเทคโนโลยีและการสร้างนวัตกรรมมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา สามารถบูรณาการความรู้ การเรียนรู้ที่หลากหลาย และคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับบริบท ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องมีภาวะผู้นำการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด กนกอร สมปราชญ์ (2560, หน้า 51 - 66) ได้สรุปภาวะผู้นำการเรียนรู้ เป็นส่วนสำคัญต่อการสร้างนวัตกรรมที่มีการเรียนรู้ ซึ่งผู้นำจะมีความเข้าใจถึงการปรับปรุงและพัฒนาของทีม จึงจะทำให้เกิดความยืดหยุ่นของคนในทีม และยังสร้างวิธีการใหม่ การสร้างการเรียนรู้ ยังมีการ สื่อสารการเรียนรู้ระหว่างบุคคลในทีม เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม มีการฝึกอบรมให้สมาชิก มีการพัฒนาศักยภาพของทีม ซึ่งสอดคล้องกับ ญาณิ ศรีประเสริฐ (2560, หน้า 112) ได้ศึกษาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ตามขนาดสถานศึกษา เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แล้วทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีการของ LSD. พบว่า ค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ สูงกว่าค่าเฉลี่ยในโรงเรียนขนาดเล็ก และภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนขนาดกลางสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความคิดสร้างสรรค์ โรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า โรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง โรงเรียนขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า โรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการเรียนรู้เป็นทีม โรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า โรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการบูรณาการความหลากหลาย โรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า โรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเรียนรู้ โรงเรียนขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับบริบท โรงเรียนขนาดกลาง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า โรงเรียนขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีบริบท สภาพแวดล้อม ชุมชน ข้าราชการครู บุคลากร รวมทั้งจำนวนนักเรียนที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลให้มีการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ จึงต้องปรับการบริหารจัดการให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา การบริหารสถานศึกษาแต่ละขนาดมีความต้องการในการบริหารที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้ผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ญาณิ ศรีประเสริฐ (2560, หน้า 115) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ที่ปฏิบัติงานในสถานที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา

ในสถานศึกษา โดยภาพรวม และรายด้าน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเพราะว่าการจัดการศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน นั้นย่อมมีบริบท ปัจจัยที่เอื้อและสิ่งเกื้อหนุนในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีความคิดริเริ่มในการทำงาน มีความคิดที่หลากหลาย และสร้างให้เกิดแนวความคิดที่แปลกใหม่ นำความคิดนั้นไปใช้ให้เกิดประโยชน์ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่สะสมมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ สามารถคิดแก้ไขปัญหาในหน่วยงานได้อย่างเหมาะสม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบูรณาการความหลากหลาย ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเรียนรู้กระบวนการทำงานที่หลากหลาย มีเจตคติที่ดีต่อเรื่องที่ต้องการเรียนรู้ นำความรู้ เทคนิค วิธีการต่าง ๆ ปรับใช้ให้เหมาะสมกับองค์กร โดยอาศัยแนวคิดในการบูรณาการความหลากหลาย และส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการเรียนรู้ การบูรณาการกระบวนการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบองค์รวม

1.2 จากผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามขนาดสถานศึกษา โรงเรียนขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ ค่าเฉลี่ยสูงกว่าในโรงเรียนขนาดเล็ก และโรงเรียนขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีบริบทสภาพแวดล้อม ชุมชน ข้าราชการครูบุคลากร รวมทั้งจำนวนนักเรียนที่แตกต่างกัน จึงต้องปรับการบริหารจัดการให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และควรสร้างเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ เพื่อสร้างความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา และส่งเสริมสนับสนุนภาวะผู้นำการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การวางแผนในการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

2.2 ควรหารูปแบบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง โรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

เอกสารอ้างอิง

กนกอร สมปราชญ์. (2560). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน: การศึกษาทฤษฎีสถานาราก.

วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 12(34), 51 – 66.

ญาณี ศรีประเสริฐ. (2560). ภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลข: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ธีระ รุญเจริญ. (2557). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8).

กรุงเทพฯ: ช้าวฟ้า.

Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607 – 610.